

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 11.

Stockholm den 18 Mars 1909.

2:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. Sthlm 1909, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonpris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annon bör vara inlämnad senast måndag f. n.
---	--	--	--	---

Pressen och nattarbetsförbudet.

Herr Lindhagens motion i frågan om industriellt nattarbete, för hvilken motion vi redogjorde i Dagnys senaste nummer, har kommit nog så mycket buller åstad. Såväl Stockholms Dagblad som Dagens Nyheter har i förra veckans fredagsnummer med afseende på det ifrågasatta förbudet mot kvinnors nattarbete gjort sig till vapendragare för en uppfattning, som Stockholms Dagblad karakteriserar såsom »de af omsorgen för släktets väl intresserades». Detta välklingande epitet ges till monopol åt dem, som träda inom skranket för herrar Clasons och Fürsts motioner. Oron för verkan af herr Lindhagens förslag måtte vara mycket stor.

Det bevismaterial, som Stockholms Dagblad sammanbragt för att ådagalägga den trängande nödvändigheten af att riksdagen i år antar lagen om förbud mot kvinnors nattarbete i industrien, innehåller intet väsentligt nytt. Ej heller är det ägnadt att verka omedelbart öfvertygande på motståndare till förslaget i det skick detta framföres. De förut kända omständigheterna, att fabriksarbeterskorna stundom äro mödrar och att den föreliggande frågan om speciell skyddslagstiftning för kvinnor är af internationell natur, göra det för visso i hög grad önskligt, att vi få en allsidig utredning om nattarbetets verkningar, men icke bevisa de oundgängligheten af att nattarbetsförbudet för kvinnor blir lag i år.

Vi ha vid föregående tillfällen haft anledning att påpeka det nära sambandet mellan här ifrågasatta skyddslagstiftning och ordnandet af hemarbetsinspektionen. Ett flertal erfarenheter från utlandet ådagalägga naturligt nog, att ett utestängande af kvinnorna från fabriksarbete nattetid ökar hemarbeterskornas antal, och det torde vara allmänt känt, hur ofördelaktigt hemindustrien ställer sig i ekonomiskt och hygieniskt hänseende. Hvilket kraf kan under sådana förhållanden vara rimligare än det, att nattarbetsförbudet måtte få anstå åtminstone till dess att vi ha en lag, som påbjuder inspektion af hemindustrien, och till dess en sådan lags effektivitet hunnit prövas? Denna fordran är så mycket mer berättigad, som det kvinnliga nattarbetets ringa förekomst inom vår fabriksindustri under inga förhållanden gör förbudet — vore ock dess välsignelser obestriddliga — till ett trängande behof för ögonblicket.

Stockholms Dagblad lämnar några meddelanden ur det stenografiska referatet öfver arbetarskyddskonferensens i Luzern förhandlingar. Redan innan detta referat anländt, visste vi, att herr Keufer från Paris var mycket förvånad öfver en del uttalanden om skyddslagens följder för de kvinnliga paristypograferna, som gjorts i fjol vid Andra kammarens debatt. Det är visserligen ytterst beklagligt, att oriktiga siffror gifvit en falsk uppfattning om skydds-

Promenaddräcker och Kappor

Vid behof af dessa artiklar rekommendera vi en mycket god mellangenre af 1:ma svenska och engelska tyger, solidt svenskt arbete efter bästa utländska modeller. OBS! Med detta goda fabriksprisbillighet finnes ingen konkurrens.

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

Dr C. Holmbloms

lagens verkningar bland kvinnorna på paristryckerierna, men berättigadt torde det näppeligen vara att framställa detta förhållande som ett afgörande skäl, hvarför nattarbetsförbudet i år utan vidare skulle antagas.

Dagens Nyheter meddelar ur en undersökning rörande tryckeriindustrien i Sverige, som i dagarna utges af kommerskollegiums arbetsstatistiska afdelning, en del siffror jämförande sjukligheten hos manliga och kvinnliga arbetare. Enligt dessa uppgifter förete kvinnorna både hvad sjukdomsfall och sjukdagar beträffar en högre siffra än männen, under det att statistiken för rikets samtliga sjukkasemedlemmar uppvisar större sjuklighet bland män än bland kvinnor.

Med denna motsättning vill tidningen ha klargjort, att det är nattarbetet inom typografyrket som är orsaken till det stora antalet sjukdomsfall bland de kvinnliga arbetarna. Detta torde dock ännu återstå att bevisa, eftersom nämnda undersökning ej har några särskilda tabeller för de kvinnliga typografer, som äfven sysselsättas nattetid. Emellertid skall det visst erkännas, att förekomsten af sådana siffror som de nyssnämnda pekar hän på ändamålsenligheten af den närmare utredning, som kvinnorna från början påyrkat.

I det outhärliga läge, hvori nattarbetsfrågan ännu befinner sig, och med hänsyn till att ett förbud skulle framför andra drabba de högst aflönade arbeterskorna, d. v. s. de inom tryckeri-, bokbinderi- och sockerindustrierna sysselsatta, borde det kunna förlätas de svenska kvinnorna, om de i närvarande stund uppresa sig emot ett arbetsförbud och vägra att utan vidare falla till föga för hvad som blifvit axiom i de stora kulturländerna.

De finska valen och kvinnorösträtten.

Fröken Helena Westermarcks kritik i N:ro 48 (10 dec.) 1908 af Dagny rörande professor Fahlbecks under ofvanstående rubrik gjorda uttalanden i Statsvetenskaplig Tidskrifts sista oktoberhäfte har föranlett ett bemötande i sin ordning af professor Fahlbeck, märket P. F., i Statsvetenskaplig Tidskrifts senaste nummer. Detta bemötande lyder sålunda:

”D:r W. förgäter emellertid: 1) att allmän rösträtt förekommer i många länder, där socialismen har vida större förutsättningar än i Finland, utan att likväl valens resultat blir jämförelsevis så starkt socialistiskt färgadt, och detta trots användningen af proportionalval, hvarförutan antalet socialister säkerligen blifvit ännu större — 2) att det är vetenskapligt fullt berättigadt att tills vidare, och innan statistiska eller andra data föreligga, uttala ett allmänt omdöme öfver en företeelse och därvid hänföra det, hvaruti denna företeelse afviker från andra likartade, till en i densamma ingående ny faktor, i detta fallet den kvinnliga rösträtten.

Till dess motsatsen kan exakt bevisas, måste därför antagas, att kvinnorna i Finland liksom för öfrigt, så vidt

man kan se, i Australien och å Nya Zeeland proportionsvis mera än männen rösta med socialisterna och dem närstående.”

En onekligen öfverraskande ”vetenskaplig” metod att vid bedömande af en företeelse utan vidare förklara det eller det sakförhållandet, hvarigenom sakföreteelsen afviker från andra ”likartade”, vara en följd af en viss ny faktor, utan att bevisa att ifrågavarande nya faktor är den enda, som tillkommit. P. F. lär väl icke kunna åberopa något enda land i världen, där ifråga om de politiska valen förhållandena äro så likartade med dem, som råda i Finland, att kvinnorösträtten är det enda, som skiljer.

Valören af P. F:s metod belyses ytterligare af en i Nutids sista häfte publicerad artikel af d:r Arvid Neovius, hvilken vi härnedan återgifva in extenso.

Kvinnorösträtten och socialdemokratins framgångar vid valen i Finland.

Öfverallt, där kvinnornas rösträtt varit under diskussion, hafva två motsatta åsikter gjorts gällande beträffande det inflytande den skulle komma att ha på folkrepresentationernas sammansättning och därigenom på statsledningen. Å ena sidan har man fruktat den, emedan man trott, att den skulle stärka konservatismen och särskildt klerikalismen; å andra sidan har man befarat, att den skulle medföra ett ökad inflytande åt de radikala och utopiska opinionerna. I båda fallen har man härledt sin åsikt ur allmänna och enligt sakens beskaffenhet i öfvervägande grad subjektiva betraktelser öfver ”kvinnonaturen”. Redan detta, att två alldeles motsatta åsikter samtidigt kunna med ifver förfäktas, borde utom annat vittna om, att det riktiga högst sannolikt ligger midt emellan, d. v. s. att olika åsikter bland kvinnorna i det stora hela äro lika fördelade som bland männen, och att förty rösträttens utsträckning till kvinnorna icke bör medföra några nämnbärd förändringar i de olika opinionernas relativa styrka.

En författare i oktoberhäftet af professor P. Fahlbecks ”Statsvetenskaplig Tidskrift” har emellertid tyckt sig i erfarenheten från våra två senaste landtdagsval finna ett stöd för den senare af de ofvannämnda två ytterliga åsikterna. I uppsatsen ”De finska valen och kvinnorösträtten” yttrar nämligen märket P. F. å sid. 277 och 278, efter att ha anfört landtdagsmännens fördelning mellan de olika partierna, följande:

”Det är intressanta lärdomar, man här af kan hämta, — först och främst rörande socialismens allmänna genesis och för det andra beträffande kvinnornas rösträtt — — — Den abstrakta jämlikheten utan förmögenhetsolikheter och utan klasskillnader är tidens stora dröm. Öfverallt, där individernas rörelsefrihet är stor och den inre mognaden ej svarar däremot, för den (jämlikhets-) tanken till socialismen, som utlofvar detta och mycket annat. Och nämnda förutsättningar finnas i rikt mått i Finland — med dess svaga statsmakt, stora borgerliga frihet och nu rösträtt för hela den stora massan af omogna män och framför allt kvinnor. — Ty detta är den andra lärdom, vi hämta af dessa siffror (näml. partiernas styrka i landtdagen). Kvinnorna rösta öfvervägande på socialister. Härförutan skulle den ofantliga öfvervikten af socialdemokraterna icke kunnat komma till stånd.”

Detta yttrande blef på sin tid aftryckt i en mängd tidningar både i Sverige och hos oss utan att vederligen ha blifvit upptaget till närmare granskning. Och på mångt håll tyckes det ha blifvit uppfattat såsom ett vetenskapens sluford i saken, hvarpå vidare slutsatser om kvinnorösträttens farlighet förtröstanfullt kunna byggas. Påståendet

ifråga har emellertid helt visst icke framställts med sådant anspråk. Det bär tvärtom i allo prägeln af ett antagande. Något verkligen bevisande material är ju icke i uppsatsen anført; och undersöker man närmare argumenteringen, finner man, att den går i cirkel: Kvinnorna äro relativt omogna och sentimentala och i följd därpå böjda för att tilltalas af de socialistiska utopierna; nu ha i landtdagen invalts talrika socialister, alltså rösta kvinnorna öfvervägande på socialister. Här tages ju för gifvet just det som skall bevisas.

Det enda, som kunde gifva ett verkligen beviskraftigt svar på frågan, huruvida kvinnorna i Finland mer än männen rösta på socialister, vore en statistik öfver, huru de af kvinnor och män afgifna rösterna fördelats mellan de olika partiernas kandidatlistor. Men anskaffandet af detta statistiska material är omöjligt, helt enkelt emedan omröstningen ju är hemlig. Man måste således nöja sig med att förbli utan ett exakt afgörande svar på frågan. Dock är det icke omöjligt att få en indirekt statistisk bevisning af densamma. Resultatet af en af mig i sådant afseende utförd liten undersökning följer här nedan.

I den af d:r August Ramsay publicerade statistiska redogörelsen för "Valen till landtdagen i Nylands läns valkrets" ingår en tabell, som bland annat för hvarje kommun uppger såväl hela antalet personer, hvilka deltagit i valet, som ock huru många af dem voro män och huru många kvinnor. Huru många procent af alla i valet deltagande väljare varit kvinnor. En annan tabell uppger åter, huru många valsedlar i hvarje kommun afgifvits för de skilda partierna. Man kan således också beräkna för hvarje kommun, huru många procent af samtliga afgifna valsedlar tillfallit socialisterna.

Om man uppskrifver alla kommunerna i ordningsföljd enligt storleken af procenttalet kvinnor bland väljarna och efter kommunernas namn i en första kolumn skrifver dessa procenttal samt bredvid dem, i en andra kolumn, procenttalen af de socialistiska rösterna, så borde, om påståendet i Statsvetenskaplig Tidskrift vore riktigt, talen i båda kolumnerna förändras på enahanda sätt, förete samma gång. Om kommunerna ordnas i förteckningen så, att de med lägsta kvinnoprocenttal stå högst, och de andra följa efter enligt stigande kvinnoprocenttal, så borde också procenttalen socialistiska röster bli allt *större*, ju längre ned man kommer på listan. Skulle någon sådan regelmässighet i förändringen af talen i den andra kolumnen icke vara märkbar, utan alla talen antingen vara närmelsevis lika stora, eller större och mindre tal stå blandade om hvarandra, huller om buller, tydde detta på att någon böjelse hos kvinnorna att mer än män rösta på socialister icke kunde märkas. Det var detta sistnämnda resultat jag väntade mig, då jag tog ihop med undersökningen.

Till min öfverraskning fann jag, att talen i den andra kolumnen i ännu högre grad än jag väntat dementerade satsen "kvinnorna rösta öfvervägande på socialister." De visade en anmärkningsvärdt tydlig tendens att minskas, ju lägre ned man kom på listan. Naturligtvis försiggick denna minskning icke jämnt och utan afbrott, ty på storleken af socialistprocenten verka flera andra orsaker utom kvinnorösträtten, hvarför beroendet mellan de två ifrågasvarande procenttalen måste här och där skymmas bort. För att så mycket som möjligt eliminera den störande inverkan af dessa andra orsaker har man att gruppera talen i den ofvan nämnda listan i lika stora grupper, beräkna medeltalen för hvarje grupp och upprätta en ny tabell med dessa medeltal. Detta utfördes af mig så, att medeltalen beräknades för raderna 1—10, 6—15, 11—20, 16—25 o. s. v. Resultatet synes i följande tabell n:o 1, där hvarje tal således är ett medeltal af tio tal i den ursprungliga förteckningen:

Tabell n:o 1.		Tabell n:o 2.	
Kvinnliga väljare i % af samtliga väljare	Socialistiska röster i % af samtliga röster	Kvinnliga väljare %	Socialistiska röster %
45,3	51,4	46,6	61,0
46,7	51,6	47,0	55,4
47,7	48,2	47,6	48,7
48,2	41,0	47,4	40,6
48,9	34,7	48,8	33,4
49,9	29,1	50,2	26,7
51,1	19,9	51,6	19,7
54,7	14,7	53,3	11,9

För att än bättre aflägsna inverkan af andra orsaker ordnades kommunerna ännu i andra förteckning efter aftagande socialistprocenttal, hvarefter i öfrigt förfors som första gången. Resultatet framgår af ofvanstående tabell n:o 2.

Om man framställer dessa tabeller grafiskt genom kurvor, ter det sig ännu åskådligare, huru nära de öfverensstämma. I efterföljande tabell n:o 3 hafva båda (genom grafisk utjämning och uppdragande af medelkurvan) sammanslagits till en.

Tabell n:o 3.	
Kvinnliga väljare %	Socialistiska röster %
45	66,5
46	58,3
47	50,2
48	41,8
49	34,0
50	27,0
51	21,3
52	17,8
53	15,5
54	13,5
55	11,8
56	10,5

Af denna statistiska undersökning skulle således framgå, att det visserligen förefinnes ett beroende mellan kvinnorösträtten och antalet socialistiska röster, men att detta beroende är alldeles motsatt det, som antagits af författaren i Statsvetenskaplig Tidskrift. Dock synes mig äfven denna slutsats ännu vara för tidig, då det tillbuds stående statistiska materialet tillsvidare omfattar endast ett län, inom hvilket likväl i valet deltagit icke mindre än 52,742 män och 55,499 kvinnor eller inalles 108,241 personer. Men hvad denna undersökning i hvarje fall berättigar till att påstå, är, att satsen "kvinnorna rösta öfvervägande på socialister" synes motsägas af erfarenheten från Finland, i det att det enda statistiska material, som för närvarande härifrån kan presteras, bestämdt vittnar mot denna sats.

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Ännu återstå valen i 5:te kretsen, Katarina och Maria församlingar, fredagen den 19 mars, och uppmanas alla röstberättigade kvinnor inom denna krets att aflämna sina röster.

Inbjudan till deltagande i Internationella kvinnliga rösträttsalliansens fjärde möte.

Internationella rösträttsalliansens fjärde möte hålles i London den 26 april—1 maj 1909. De till alliansen anslutna 16 staternas rösträttsföreningar hafva hvardera rätt att sända sex delegerade och sex suppleanter. Dessa stater äro: Australien, Bulgarien, Kanada, Danmark, Finland, Tyskland, Stor-Brittanien, Ungarn, Italien, Holland, Norge, Ryssland, Sydafrika, Sverige, Schweiz samt Nordamerikas Förenta Stater. Dessutom inbjudas särskildt de kvinnliga nationalföreningar, som sympatisera med rösträttsrörelsen att sända "fraternal delegates". Personer af alla raser och trosbekännelser, hvilka tro på och intressera sig för kvinnans rätt att aktivt deltaga i det politiska lifvet, inbjudas att närvara vid mötet.

Den stora rörelse för allmän rösträtt, som under det sista halfva århundradet uppväckt så häftiga strider i olika länder, när icke sitt mål förr än lika politiska rättigheter tilldelats män och kvinnor. Att den kvinnliga rösträtten inom kort kommer att blifva ett allmänt erkänt faktum, såsom den redan är det i Australien, Nya Seeland, Norge, Finland och i fyra af Amerikas Förenta Stater, kan icke längre betvivlas. Frågan är endast hvilken nation som skall blifva den första att gifva kvinnorna rättvisa och när detta kommer att ske. Internationellt samarbete behöfves för att påverka och påskynda rörelsens utveckling. Alla som intressera sig för lösningen af detta våra dagars viktigaste problem äro välkomna till mötet.

Kom en och hvar, kommen alla.

Carrie Chapman Cat, Ordf. 2, West 86:th Street, New-York.	Anita Augspurg, D:r Jur., 1:a Vice Ordf. Paul Strasse, 25, Hamburg.
Millicent Fawcett, L. L. D. 2:dra Vice Ordf. 2, Gower Street, London.	Rachel Foster Avery, Sekreterare. Swarthmore, Pennsylvania.
Käthe Schirmacher, D:r, 63 Rue Notre Dame des Champs, Paris.	Martina Kramers, 92 Kruiskade, Rotterdam.
Mrs Stanton Coit, Skattmästare. 30 Hyde Park Gate, London.	

En seger för den kvinnliga rösträtten.

Allmän och lika rösträtt i staten Washington har den 23 februari beslutats i Senaten med 30 röster mot 5. Frågan har tidigare gått igenom i Underhuset med 70 röster mot 18.

I motsats med förhållandena hemma hos oss betyder detta beslut om allmän rösträtt politiska rättigheter äfven för kvinnorna i staten Washington. Således har nu den 5:te af Nordamerikas Förenta Stater erkänt kvinnans likställighet med mannen på det politiska området; de fyra föregående äro som bekant Wyoming, Colorado, Utah och Idaho.

Gefleborgsförbundets årsmöte.

I Söderhamn samlades den 1 och 2 mars representanter för olika rösträttsföreningar inom Gefleborgs län till sitt första årsmöte.

Första aftonen upptogs af offentligt möte, anordnad i den vackra rådhusalen, som af tjänstvilliga rösträttskvinnor smakfullt dekorerats med flaggor och blommor. Talare var fru Ellen Hagen från Uppsala, som i ett sakligt och ypperligt framfördt föredrag talade om »Kvinnan som medborgare». Därvid erinrade hon bl. a. om de nya grundlagsändringarna i hvad de beröra kvinnorna och uppmanade de gifta kvinnorna att använda sin rätt att självdeklara. De kvinnor, som sitta i tryggade förhållanden och icke känna behof af en bättre ställning, manade hon att åtminstone icke genom sin likgiltighet vara ett hinder för dem som sträfva för bättre förhållanden åt de kvinnor, som lefva under trycket af nuvarande lagstiftnings brister. En del af de vanligare skälen mot kvinnans politiska rösträtt bemöttes och en del områden påvisades, där kvinnans insats skulle verka särskildt välsignelsebringande. Motståndet, yttrade tal. vidare, mot kvinnans aktiva deltagande i det politiska lifvet hade numera sin grund icke så mycket i principen som i vanan vid den gamla ordningen. Det är alltid svårt att antaga nya vanor och besvärligt att tänka nya tankar. Hon hoppades dock, att männen ej måtte dröja med att resa sig den odödlighetens ärestod, som de skulle vinna genom att tillerkänna kvinnan fulla medborgerliga rättigheter.

Föredraget hölls inför i det närmaste fullsatt salong, där också det manliga elementet var tämligen talrikt representeradt, och fru Hagen, som redan vid sitt inträde hälsades med en applåd, fick efter föredraget mottaga de varmaste bifallsyttringar från såväl män som kvinnor.

Mötet afslutades med unisont afsjungande af »Du gamla, du fria».

Efteråt hade Söderhamnsföreningen inbjudit de främmande gästerna till supé å Stadshotellet, där äfven föreningsmedlemmarna »mangrant» samlats. Ett par damer underhöllo omväxlande mellan talen för och af gästerna med vacker sång och musik.

Andra dagens f. m. upptogs af länsförbundets enskilda förhandlingar, som leddes af ordf. i Söderhamns F. K. P. R., — fröken Maria Larsson,

Mötet beslöt att Gefleborgsförbundets angelägenheter fortfarande skulle handhafvas af en kommitté bestående af ett arbetsutskott, förlagdt till Gefle, samt ordföranden i hvar och en af de öfriga F. K. P. R. inom länet. Till arbetsutskott omvaldes: fru Anna Björk, ordf., fru Klara Lindh, sekr., och fröken Ester Forssell, kassaförvaltare, med fröknarna A. Sundbom och E. Pihlblad som suppleanter. Att granska förbundets räkenskaper utsågos fröknarna A. Lindborg och K. Dryselius i Gefle.

Årsavgiften bestämdes till 10 öre pr medlem att utgå ur resp. föreningars kassa, och beslöts att dessutom genom insamling söka åstadkomma så mycket penningbidrag som möjligt för understöd åt de mindre bemedlade föreningarna.

Stadgar för Förbundet ansågos t. v. obehöfliga och skola alla vid mötet fattade beslut vara gällande till nästa förbundsmöte, som bestämdes att äga rum nästkommande februari i Hudiksvall.

Fru Stina Rodenstam inledde frågan: »Hvad bör göras för att kvinnorna må få en tillräcklig kännedom om de nya kommunallagarna, särskildt med afseende på hvad som berör kvinnans skyldigheter och rättigheter?» och lämnade en kort redogörelse för beslutet af den 10 Februari, i hvad de beröra kvinnorna. Rösträttsföreningarna borde sprida kännedom om de nya lagarna genom föredrag m. m. och göra allt för att väcka de kommunalröstberättigade kvinnorna till intresse för att använda sina rättigheter, hvarigenom de bäst bevisa sin »mognad» samt att påverka de gifta kvinnorna att begagna sin deklaraationsrätt.

Mötet beslöt att ingå till V. U. med en begäran att det måtte låta utarbeta ett kortfattadt och billigt flygblad om de nya kommunallagarna, lämpligt till massspridning och gratisutdelning.

Innan mötet avslutades, sändes ett hälsningstelegram till verkställande utskottet.

Till Gefleborgsförbundet hafva följande föreningar slutit sig: Gefle, Söderhamn, Hudiksvall, Ljusdal, Storvik, Sandviken, Bomhus och Skutskär.

På aftonen hölls möte med Söderhamns F. K. P. R och hade härtill inbjudits medlemmarna af »Hvita Bandet». Frågan »Kunna kvinnor af olika samhällsklasser hafva gemensamma intressen» var uppsatt till diskussion och inleddes af undertecknad, som skärskådade den ur social och politisk synpunkt. Meningsutbytet blef lifligt och flera nya synpunkter framdrogos. Diskussionen avslutades af fröken Larsson, Söderhamn, som särskildt såg frågan från den religiösa sidan och manade kvinnorna att värna om kristen tro och lära i vårt land och rädda vår dyrbara ungdom från att gripas af tviflets smygande makter.

Efter diskussionens slut vidtog ett synnerligen animeradt samkväm med tesupé, serverad i en af skolans rymliga salar, som f. t. ommöblerats till ett det trefligaste samlingsrum. Äfven här bjöds på ypperligt framförd sång och musik, en stämmingsfull trio för sopran, orgel och violin, och talens rad avslutades med ett lefve för fosterlandet och unison sång.

Gefleborgsförbundets första årsmöte kan betecknas som i allo synnerligen lyckadt. Främst bidrog härtill det utomordentliga sätt hvarpå Söderhamnsföreningens styrelse ombesörjt anordningarna såväl för det offentliga mötet som för de båda enskilda, hvarvid kom till synes det goda samarbete som är rådande inom denna förening. Ett godt stöd har föreningen alltid (efter hvad som upplystes mig) ägt i »Hvita Bandet» där på platsen, hvaraf många redan förut tillhörde F. K. P. R. och ytterligare ett flertal ingingo under dessa dagar. Söderhamnsföreningen kunde äfven glädja sig åt flera nya medlemmar ur läger som räknas till rena motståndare och ortspressen visade sig synnerligen välvillig. Belåtenheten med länsmötet var också allmän bland rösträttskvinnorna, icke minst bland de främmande, som mötts af så mycken välvilja och stortad gästfrihet. Vi kände också alla nyttan af att på detta sätt anordna länsmöten, då medlemmar af olika F. K. P. R. därigenom komma i lifligare kontakt med hvarandra och då det torde vara ett verksamt medel att slå ett slag för vår sak på den ort där mötet hålles.

KLARA LINDH.

Utlandet.

En motion i engelska parlamentet om allmän rösträtt för män och kvinnor.

Från England meddelas att en motion om allmän rösträtt för män och kvinnor, hvilka uppnått 21 år och under tre månader varit bofasta inom sina valdistrikt, förelagts parlamentet. Den 19 Mars kommer motionen upp i »andra läsningen.» Motionen stödes af medlemmar af arbetarepartiet, sir Charles Maclaren, mr Stranger, mr Dickenson, m. fl. och har framförts af mr Geoffrey Howard, en son till lady Carlisle, hvilken är känd som en ifrig förkämpe för den kvinnliga rösträtten samt vän af nykterhetssträfvanden. Lady Carlisle har stort inflytande i liberala kretsar, där hon söker sprida åsikten om att rösträttsfrågans lösning måste vinnas genom hjälp af arbetarepartiet samt att beviljandet af *begränsad* kvinnlig rösträtt skulle vara en orättvisa, som måste förhindras.

Sju kvinnliga stadsfullmäktige i Köpenhamn.

Vid de nu förrättade kommunala valen i Köpenhamn hafva sju kvinnor blifvit valda till stadsfullmäktige, nämligen två från hvardera af socialdemokraternas, högerns och

de radikalas listor samt en på de religiösa borgerligas lista. Fem af de valda äro gifta, af de båda öfriga är en tryckeriarbeterska och den andra, de religiösa borgerligas kandidat, folkskollärlarinna.

Vi återkomma med utförligare uppgifter i nästa nummer.

Mrs Fawcett contra Mrs Humphry Ward.

Den med stort intresse motsedda disputationen mellan Mrs Fawcett, ordförande i den engelska Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, och Mrs Humphry Ward har nyligen ägt rum i London under sir Edvard Bushs ordförandeskap. Mrs Ward ville göra gällande att kvinnornas inträde i det politiska lifvet skulle verka neddragande på politiken. Sedan Mrs Fawcett utförligt bemött Mrs Wards anfallspunkter, förelade Mrs Ward mötet en resolution, i hvilken det hette, »att mötet förklarar att beviljandet af rösträtt åt kvinnorna icke är nödvändigt för de kvinnliga intressena och skulle bli ödesdigert för landets intressen». Resolutionen afslogs med 235 röster mot 74, som afgåfvos för densamma.

Notiser.

Öfverstyrelsen för Stockholms folkskolor har beslutat fördela det af stadsfullmäktige lämnade anslaget till skolhygieniska undersökningar vid Stockholms folkskolor, 5,000 kr., sålunda:

Doktorerna Matilda Lundberg och G. Kjellin erhålla tillsammans 1,500 kr., dels för statistiskt bearbetande af hela det samlade materialet från de under år 1908 utförda undersökningarna angående lungtuberkulos bland folkskolebarnen, dels ock för utredning af de åtgärder, som ur skolhygienisk synpunkt böra vidtagas med de sjuka barnen.

D:r Josef Hammar erhåller 1,000 kr. för undersökningar öfver öfningsfenomenen och öfnings inflytande på arbetsresultatet i en skolklass.

D:r K. Söderling erhåller dels för fortsättning af undersökningar af snedryggens uppkomstsätt under skolåldern 1,000 kr. och dels för utredning af i huru hög grad basängvattnet i skolbaden förorenas under pågående badning 300 kr. eller sammanlagt 1,300 kr.

D:r K. Weinberg erhåller 1,200 kr. för att påbörja undersökning och behandling af stammande barn.

Feriekursen i Greifswald under innevarande år kommer att pågå under tiden 5—24 juli. Vid kursen, som egentligen är afsedd för lärare och lärarinnor, komma åtskilliga föreläsningar att anordnas särskildt för främlingar, som vilja fullkomna sig i tyska språket. Program och närmare meddelanden erhållas under adress »Ferienkurse, Greifswald».

Kvinnan i statens tjänst. Fem nya kvinnliga kontorskrifvarebefattningar vid järnvägsstyrelsen ha anslagits lediga för ansökan. Af dessa skola fyra tillsättas å kontrollkontoret och en å biljett- och blankettkontoret.

Våra ärade läsare

uppmannas värdsamt att ifrigt verka för DAGNYS spridning genom värfvande af nya prenumeranter till det snart ingående 2:dra kvartalet.

Nyare religiös litteratur.

Natanael Beskow: Det kristna lifvet. — Wahlström & Widstrand. 1908.

Elisabet Lönroth: Hvem söker du. — Lars Hökerberg. 1908.

En ny bok af Natanael Beskow kan alltid påräkna sin gifna läsekrets, och hur denna ser ut, kan man något så när få en föreställning om i Djursholms kapell, en söndag då han predikar, hälst en solig sportsöndag, då skidor och stafvar stå tätt instuckna i snön bland tallarna i backen utanför kapellet och grå koltar och röda topplufvor sticka af mot den gröna färgtonen därinne. Där finns naturligtvis också den i kyrkor öfliga publiken af äldre, om den än kanske i mer än ett afseende förefaller en smula mera soignerad än i de flesta andra kyrkor. Men det som egentligen skiljer Djursholms »församling» från andra dylika, det är dock den yngre publiken, inte bara gråkoltarna och toppmössorna från Stockholms fortsättningsskolor, utan den något äldre, särskildt den, som har med det pedagogiska och sociala arbetet att skaffa. Här finnas jäktade föreläsare, som själfva vanligen nödgas »predika» bort sin söndagshvila, unga vetenskapsmän med allvarsamma, kritiska ansikten, som skulle vara bra glada, om de för ett ögonblick kunde slippa ifrån vanan att slita ut sina egna tankar genom att syna dem i sömmarna, tills de falla sönder — lärarinnor, som efter en förmiddag med sex timmars lektioner ändå bruka tro sig orka med att leda lekar eller sjunga visor på kulturella ungdomsrörelsen på aftonen.

Efter alla dessa ungdomars yttre habitus att döma, är det intesvårt att veta huru det ser ut i deras hem och på deras bokhyllor. Det finns säkert badbalja i garderoben och skidor i tamburen och skönhet och pinnstil och »solgult» därinne med reproduktioner i smalaguldlistor eller mahogny efter Böcklin, Rembrandt, Sinding och Carl Larsson. Och på hyllan finns, utom den oundvikliga facklitteraturen och Social Tidskrift, naturligtvis Rydberg, Karlfeldt och Selma Lagerlöf — »seminaristpoesin», säger Hjalmar Söderberg! — men också möjligen Martin Birck själf, troligen till sin egen förundran att ha kommit bland bättre folk, och vidare Nietzsche eller Weininger och Strindberg. På sista tiden få nog Häckel och Eucken söka samsas där så godt de kunna, kanske skilda åt genom den neutraliserande James' religionspsykologi. Af uppbyggelselitteratur finnes kanske bara Harnack, Vikner och Beskow. Den sortens ungdom är nämligen inte skuggrädd; den vet, att som Harnack säger, äfven inom den andliga världen gäller den mekaniska regeln, att man stöder sig bäst på det, som gör motstånd, och den vet också, att en tro, som inte förstår se den moderna kulturen i ansiktet, inte håller

att lefva på för den, som måste lefva i världen utan att vara »af världen.» Det sista har den bl. a. lärt sig af Natanael Beskow, som trots sin ringa fallenhet för att framträda, ändå på senare tider allt mer blifvit den andlige ledaren för vårt lands bildade religiösa ungdom.

Teolog, utan att dock vara prästvigd, men på samma gång konstnär och sportman, har rektor Beskow förträffliga kvalifikationer att bland denna ungdom representera det bästa af den anglosachsiska studentvärldens kristna ideal, det man kallat »den kristna gentlemanen.» Den som häri tycker sig spåra antydningar om en sköngestreligion för finsmakare, skulle emellertid bli storligen besviken vid ett studium af Beskows skrifter. En liberal stockholmare af genomsnittstypen finner honom säkerligen »dogmatisk», liksom mannen af gamla stammen finner honom för litet ortodox och skönandarna för enkel och själfklar. För mig ligger hemligheten af hans inflytande egentligen i hans förmåga att ge naturliga och enkla uttryck åt den moderna människans religiösa själslif. I det afseendet äro hans böcker att betrakta som klassisk litteratur. Att han kunnat detta, beror naturligtvis på att han själf genomlevvat hvad han säger eller iakttagit det hos sin omgifning, och sålunda blir hvarje anmälan af hans böcker i viss mån en framställning af honom själf och hans miljö, sådan jag här helt flyktigt sökt skissera den.

Föreliggande samling korta betraktelser öfver Jesu bergspredikan och Pauli bref till församlingen i Filippi har liksom de föregående båda samlingarna, »För det dagliga lifvet», uppstått ur morgonböner vid Djursholms samskola. De valda texterna tyda på ett företrädesvis etiskt innehåll, och icke heller i denna samling förnekar sig Beskows stora förmåga att låta kristendomen tala till samvetet. Denna bok blir därför, som så många andra af Beskow, ett evangelium om *själfbehärskning*, d. v. s. om den makt öfver det egna sjäslifvet, som endast Guds närhet kan gifva och som är det vackraste och ljusaste af allt i denna förunderliga värld.

* * *

Elisabet Lönroths »religiösa betraktelser, tillägnade vår skolungdom,» äro i mångt och mycket samma andas barn som föregående arbete, och underteknad instämmer lifligt i fru Hedda Andersons önskan, att boken måtte bli använd i många skolor. För min del tror jag, att den också kunde ha goda utsikter att bli använd till enskild uppbyggelseläsning af ungdom i öfvergångsåldern. För ungdomen är i våra dagar äfven härvidlag endast det bästa godt nog; den är lika kritisk som de fullvuxna på form och innehåll, men den har vida mindre

förmåga än de fullvuxna att för sin uppbyggelse tillgodogöra sig sådant, som icke står i kontakt med nutidens förhållanden och uppfattningssätt i andra frågor. Här finnes denna kontakt i hög grad; man märker, att den, som skrivit dessa betraktelser, själf är ung och lefver med vaket intresse i sin egen tid. Själfva det kvinnliga temperament, som ofta framträder, är att beteckna som en fördel för boken. Liksom vi behöfva mer af kvinnans blick

i samhällsfrågor, behöfva vi den också i livets grundläggande element, religion och kärlek. Både kristendom och poesi komma kanske att afslöja hittills oanade faser, när vi få tillräckligt med kvinnliga »teologer» och skalder, som våga hvad kvinnor eljest så sällan våga: tvinga sitt eget innersta på läsaren eller åhöraren.

LYDIA WAHLSTRÖM.

En ung sjuttonhundredratala societetsdam.

Ur

Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer.

II.

I morföräldrarnas hem och under hägnet af den ömmaste och oförståndigaste mormoderliga fostran uppväxte den moderlösa. Malla Montgomerys barndoms- och ungdomsår förflöto på det Rudbeckska godset Edsberg, beläget längst in i Edsviken, samma idylliska vatten, hvori Ulriksdals lustslott speglar sig. Än i dag är det ärevärdiga uppländska herresätet i släkten Rudbecks ägo, och den i samma skick som för hundra år sedan bevarade byggnaden rymmer en rikedom af konstskatter och dyrbara släktminnen, sådana man endast finner hos gamla adelsfamiljer, där anor och tradition parats med konstsinne och pietet för det häfdvunna.

För Malla blef begreppet hem identiskt med namnet Edsberg. »Edsberg var hennes bästa vän, och detta namn innefattade för henne ett *helt*, hvaraf hvarje del var kärlek, trefnad, lugn och sällhet».

Men i dessa rörliga tider, då adelsherrskapenas väldiga resvagnar ej länge fingo stå obegagnade i vagnslidret, hörde ständiga ombyten af vistelseort till det hvardagliga. F. d. landshöfding Ture Gustaf Rudbeck var ägare till flera egendomar, och mellan dessa ambulerade familjen. Efter Rudbecks död blef dock Edsberg för änkan det stadigvarande residenset, omväxlande förstås med vistelser i hufvudstaden under »säsongen» och täta påhälsningar på de många släktegendomarna landet rundt.

Vår lilla Malla var således från sin tidigaste barndom ofta på farten. Friherrinnan Rudbecks ekipage — den sex personer rymmande gula »engelska vagnen» för småresor och för längre färder den stora tunga resvagnen — med ett rosigt flickansikte tittande ut genom vagnsfönstret bredvid den gamla fruns mellan uppstaplade hattaskar och res-schatull var säkert en mycket vanlig syn för de vid landsvägen kring Stockholm med omnejd boende.

När man inte är ute på rutsch, fördes ej något stilla lif för det. Edsbergs rymliga salar torde sällan stått tomma. Den talrika släkten samlades där tidt och tätt, slog sig ned för veckor, månader, med barn och blomma. Sådana inkvarteringar hörde till ordningen för dagen och omtalas i familjekrönikorna utan kommentarier som en själffallen sak.

Den minsta, yngsta bland många äldre, var lilla Malla, allas bortklemade älskling. Den gamla guvernantens, fru Zelia, elakhet och tyranni i enrum, som den lilla under tystnad fördrog med den för barn egna martyrlika förmågan att tåligt lida oförrätter, bildade nog ingen hälsosam motvikt till mormoderns, mostrars och tanter klemmande. Efter fru Zelia leddes Mallas uppfostran af en engelsk guvernant, yngre, vackrare och lifligare, men icke så litet behagsjuk och svag för kurtis; hvad Malla själf berättar om denna person och de förtroenden, hvarmed hon regalerade sin lilla elev, låter oss tvifla på att hennes lärdomar ur pedagogisk synpunkt varit fullt välbetänkta.

Hvad de bokliga kunskaperna beträffar stodo dessa i nivå med tidens. »Numa Pompilius» af Florian utgör, det förstås af sig själf, Mallas första själaspis, Rousseaus »Emile» älskar hon, och i en samling episoder kallade »Bibliotèque de Campagne» njuter hon smakbitar af den franska litteraturen. Hon tigger sig till att få höra på, när de äldre väninnorna läsa »Werther» högt, och därifrån och till M:me Genlis är ej steget långt. För öfrigt slukade hon böcker utan urval, och »i stället att däri finna den näring hon behöft för sin reflexion, förbryllade de Mallas idéer och uppskrufvade blott hennes känsla.»

Ack, denna känsla! Till öfvermått hade en alltför gifmild försyn begåfvat henne därmed, och ingen förständig uppfostran ledde det unga sinnet i de rätta fårorna. Redan vid 7—8 års ålder väcktes hos henne »den första kärlekens aningar, och ett par år därefter, då hon åter sammanträffar med »föremålet», visste Malla redan »namnet på denna böjelse, men den doldes som en helgedom.» Då andra flickor ännu leka med dockor, spekulerar Malla öfver kärlekens väsen. I M:me Genlis uppfostringsbok »Adèle och Théodore» hade hon läst, »att kärlek vore egentligen inbillningens foster och sysslolösa tidsfördrif, att en riktigt bra flicka med ett rent hjärta och ett svalt hufvud aldrig skulle öfverlämna sig åt denna känsla. En sådan bra flicka ville Malla vara.»

Fåfång föresats! Hur hindra ett lättantändligt hjärta,

ett fädernearf lika väl som genealogien öfver släkten Montgomery, från att brinna, när bränsle aldrig fattades!

Edsberg var ett sannskyldigt tillhåll för unga karlar. Kavaljerer svärmade in och ut genom dess dörrar året om. De lekte och skämtade med den lilla flickan och uppmuntrade hennes behagsjuka, till dess rollerna ombyttes och hon lekte och skämtade med dem. Och rollförändringen kom tidigt. Som 14—15-åring har hon redan kommit underfund med, när lynnet hos någon af adoratorerna »som en barometer stiger och faller efter hennes honom visade mer eller mindre vänlighet, men långt ifrån att hålla honom räkning därför ansåg Malla honom som en riktig leksak.“ — Hon erkänner också, att hon ”tyvärr var så kokett, att fastän hon inte ville gynna de unga kavaljererna, var hon ändå angelägen att inte vara de unga männen likgiltig.“ Och hvad sägs om den maxim, som vår 16-åriga backfisch, under intrycket af någon hjärtebesvikelse, föresatt sig att efterleva? »Man skall med det ena intrycket bortjaga det andra, med en ny böjelse utplåna den förra.»

»Si l'amour porte des ailes
N'est-ce pas pour voltiger?»

är Mallas ur Figaros bröllop hämtade devis. Med allt detta har hon en känsla af att något är på tok. ”Hon är rädd för sig själf — för sin brinnande liflighet — och det omätliga djup af förmåga till sällhet och olycka, som hon kände inom sig.“ — En af de manliga vännerna, som var fysionomist, fann henne ha likhet både med den olyckliga Malin Rudenschiöld och med mamsell Stenberg, en aktris känd för sin stora talang och sin omoraliska lefnad(!) — En dubbellikhet hon tror vara ödesdiger.

Den brådmogenhet i känslöväg, hvarpå dessa utdrag ur memoarerna lämna vittnesbörd, fick rik näring genom en uppfostran, som i våra ögon förefaller åtskilligt bakvänd. I en ålder, då vår tids flickor ännu sitta på skolbänken, fördes Malla af sin snälla men ytterligt svaga och oförståndiga mormor på baler och assembléer bland stora. När familjen om vintern vistades i Stockholm, var Malla allt från sitt 14:de år på Vauxhalls-balerna, på börspicknickerna, på teaterföreställningarna, på hofpresentationerna, var klädd och behandlades som en stor dam. På Edsberg spelar hon hufvudrollerna i de sällskapsspektakel, hvarmed alla helger, alla födelse- och namnsdagsfirningar illustrerades, fick applåder och eloger. ”I dansen nedföll hennes långa tjocka hår och fick ett öfverflödigt beröm.“ Undra på om den unga damens hufvud blef förvridet!

*

Historien talar om åren efter Gustaf III mord som en tid af ”silence morne“, men af denna tryckta sinnesstämning märkes ej mycket i friherrinnan Rudbecks umgängeskrets. Och ändå räknades däribland representanter för Sveriges högsta aristokrati, personer, som stodo hofvet nära och som själfva måste varit medspelande eller hvars anhöriga varit det i dagens politiska händelser, hvari kungamord, tronomstörtningar, statshvälfningar och dylika parforce-nummer ingingo i programmet.

Det är väl möjligt, att de unga män, som figurera

i Mallas memoarer, hade någon bisyssla, något arbete bredvid det som synes ha varit deras hufvuduppgift: nöjet. Det är möjligt, men af tidsteckningarna framgår det inte. Att svärma och kurtisera, spela sällskapsspektakel och skriva bouts rimés, dansa och uppvakta de unga damerna måtte för tidehvarfvets jeunesse dorée ha utgjort lifvets innehåll. Om de varit bundna af någon slags allmän tjänst, tog denna ej större tid i anspråk än att de hunno med att tillbringa dagar, ja hela veckan hos sina bekanta på landet eller att förnöta många af såväl förmiddagens som eftermiddagens timmar på visiter.

På Edsberg var det, som sagdt, ett ständigt kommande och farande af ungherrar. Den dryga milen däremellan och hufvudstaden lade ej något hinder i vägen för besöken. Hade man ej egen vagn eller häst till sitt förfogande, åkte man snålskjuts på kuskbocken till någon änkenåds ekipage eller begagnade apostlahästarna. Inte brydde man sig om landsvägsdamm eller bottenlöst väglag, hvarken brännande sol eller alnshöga drifvor för att få ta sig en sväng eller göra furore i någon roll på ”Edsbergs-teatern“ med Malla Montgomery och hennes halvesystrar, kusiner och väninnor som moitiéer.

Bland alla dessa grefvar, baroner och adliga ynglingar, dessa gardeslöjtnanter, dragonofficerare, kammarherrar och unga kanslistar hade Malla bara att välja i flocken. Det hvirflar om öronen på en af adliga namn, hvilkas bärare för längre eller kortare tid ägnat vår fröken sin hyllning och för hvilka hon själf turvis hyst en ”tendre passion.“ Det är Wrangel och Mörner, Sölvverarm och Manderström, Skjöldebrand och Lilliehöök, Adlersparre, Lagerbjelke, Silfverstolpe och De la Gardie, hela adelskalendern passerar revy. Någon gång är listan uppblandad med ett och annat ur bördsynpunkt mindre klingande namn, men desto mer ur intelligensens och de medborgarligena förtjänsternas: diplomaten Brelin, teaterdirektören, och Helvig, blifvande generalfälttygmästaren samt blifvande man till Amalia von Imhoff; för att nu inte tala om den unge skalden Choreus, nyss utnämnd till predikant och religionslärare på Karlberg, hvilken stapplade på målet och höll på att komma af sig midt i predikan, då fröken Montgomery helt oväntadt sedan gudstjänsten börjat gör sin entré i Karlbergs slottskapell.

För att ha så många chancer på äktenskapsmarknaden som dem Malla kunde skryta med, fick man ej lefva i kloster. Oss förefaller det tvärtom som om den sällskapskrets hon tillhörde befunnit sig i en ständig karneval. Härskade verkligen någon ”silence morne“, öfverröstades den skickligt af en forcerad munterhet och torde inskränkts till hertig Karls och Reuterholms frimurarséancer eller, efter Gustaf Adolfs myndigblifvande, till den trängre hofkretsen. Gäspade man där, tog man skadan igen på annat håll genom att skratta så mycket högljuddare och svänga om så mycket ystrare.

Öfverflödsförordningarna och inskränkningarna af de goda medborgarnes frihet att klä sig, äta och dricka som dem för godt syntes, invercade, efter hvad det tyckes, ej fördystrande på sinnesstämningen. Voro frumtimren förbjudna lyx och öfverdrifven grannlåt i toalettväg och

att visa sig på baler i annat än svart, grått och hvitt, underlättade ju detta för mången möjligheten att få "vara med." Hvitt är ingen "couleur triste" för de dansanta damerna, hvitt brukades också mest och tygerna voro nettelduk och linon. "Med en sådan klänning och ett litet simpelt sidenband till skärp var man väl klädd på de grannaste baler."

Men liksom Napoleons maktspråk ej förmådde något, då det gällde Joséphines sömmerskeräkningar, fingo en Reuterholm och en Gustaf IV Adolf stryka flagg inför allhärskaren modet. Trots lagar och förordningar var Stockholmsdamernas beprisade enkelhet ej att taga efter ordet. Hårfrisörskan mamsell Carlbohm förde enväldigt modets spira och hvad betydde kungsord bredvid hennes? "Hon bodde i en af de smalaste gränderna, nära Stortorget", beskriver Malla, "tvenne elaka trappor upp, som voro nästan utnötta af vandringar till och från denna fåfångans vallfartsort, liksom de besökta helgonkapellen visa spår af andäktiga pilgrimers besök. Uti hennes mörka, fula rum funnos om hvarandra liggande på bord, stolar och sängar, flor, atlas, mat, band, blommor, snus, panascher, hattar, pomada, löshår etc. I detta näste sökte då Stockholmsvärlden sin elegans."

De funno den också. Det var tack vare mamsell Carlbohm Malla, som först uppträdt något à la landtlolla, förvandlades till en elegant ung dam, klädd efter senaste modet. Som en af hennes "créations" nämnes "en liten engelsk svart kastorhatt, fin och lätt, öfverdragen med ett mörkblått silkesnät, som gaf den en gredelin skiftning. Denna arrangerade m:ll Carlbohm med gula band och kordonger, så att den blef en riktig favorit och nyttjades gärna, ej till stor paryr, men då man ville vara rätt gentil. Med en gul panasch var den särdeles vacker."

På tal om "panascher" (närmast att likna vid fjäderbuskarna på likvagnar) måste öfverflödsförordningen inskränkas till dessa hufvudprydnaders förmån, "emedan modet sådant befallde." "Håret brukades slätt uppkammadt öfver en liten dyna eller toque, hopknutet på hjässan och sedan flätadt i två delar åt sidorna, och däruppe sattes två höga panascher." Med anledning af drottningens kyrktågning gafs åtskilliga festligheter, som Malla bevistade. Men o ve! de panascher hennes mormor gifvit henne för att bära vid högtidligheten motsvarade hvarken i fråga om längd eller kvalitet modets fordringar. Malla suckade, men hvad var att göra, med svidande hjärta måste hon nöja sig med de otillfredsställande panascherna. Då uppenbarar sig en släkting som en räddande ängel; ser Mallas bryderi, rusar ut, återkommer med "ett par de allra vackraste långa snöhvita panascher, som han skänkte henne, och hon blef en af de bäst klädda på denna granna bal-paré, där Malla hade rätt roligt."

På en annan bal hos presidenten grefve Gyllenborg gjorde hon äfven furore med sin smakfulla toalett. "Som det var hofsorg fick intet brokigt brukas. På hufvudet hade Malla en guirland i diademform af stålpärlor, uppträdda på ståltråd som blad, det var särdeles vackert! Den krithvita linonklänningen öfver hvitt atlas var garnerad med breda hvita atlasband, broderade med stålpärlor som

gick på snedden upp till lifvet och öfver ryggen och bröstet, hopfäst på högra axeln med en stålagraff och om lifvet ett dylikt skärp med stålspänne. — Det rika bruna håret i flåtor och lockar upplystes af stålet, och sällan hade Malla varit så nöjd med sin utstyrsel." — Dagen därpå fick hon höra, "att fröken Montgomery varit bäst klädd på hela balen och att hon varit så bra växt". — Det smickrade hennes fåfånga, erkänner hon, och säkert var modehärskarinnan, mamsell Carlbohm, ej mindre tillfredsställd. Men "enkelheten", hvart hade den tagit vägen?

Små kulturbilder som de här ur Mallas memoarer anförda, äfven om de ej afhandla riksviktigare frågor än en ung flickas baltoalett, läsas alltid med nöje. De ge lif och färg åt de något enformiga och långrådiga personalnotiserarna. De historiska smakbitarna, inmängda i tidsskildringarna verka, som naturligt är, ännu nöjsammare. Föreliggande memoarverk har en rikedom på sådana, ty deras tecknarinna rörde sig ju så att säga på en historisk scen och har därför ett intressant material att komma med.

Hon dansade på hofvet, var med i hertigens och hertiginnans af Södermanland intimare cirkel, hörde skotten ända till Edsberg, som förkunnade Gustaf IV Adolfs tillträde till regeringen, och förenade sina välönskningar till de mångas, som nedkallade Guds välsignelse öfver konung och fädernesland, den unge konung, som ännu var ett föremål för folkets kärlek och förhoppningar. Förmälningsscenen vid Gustaf Adolfs och den badensiska prinsessans förening bevistade hon också, "klädd i hvita galadräkten med en törnroskrans på sitt tjocka opudrade hår", liksom hofbaler, assembléer, galaspektakel, illuminationer, alla de fester, som ägde rum de höga herrskaperna till ära. De porträtt, hon i minnets kamera uppfångat och bevarat af detta så sorgligt ryktbara kungapar, äro också särdeles karakteristiska och lefvande.

Ett "historiskt ögonblick", i Mallas lif, ej mindre minnesvärdt än dem, då hon solade sig i majestäternas åsyn, var besöket med Georg Adlersparre — hennes ideal sedan riksdagen 1800! — i Sergels ateljé. Hon fann den berömda gruppen "Amor och Psyche" obeskrifligt skön och gaf högt sin ungdomliga förtjusning tillkänna. På hemvägen fördes Malla och hennes sällskap genom Bangränden, för att de skulle få se det hus, där fru Lenngren då bodde; Malla ville se uppåt fönsterna men höll på att falla i halkan. Adlersparre fattade hennes arm; då hon tackade, hviskade han galant: "Jag ville gärna alltid vara frökens stöd!" — Georg Adlersparre, stödjande Malla Silfverstolpe i sina armar utanför Anna Maria Lenngrens fönster! Tablå!

*

Med författarinns tjugoförsta år slutar första delen af memoarerna, hvori hennes "Barndomsminnen", hennes "Adolescence", hennes "Ungdoms glädje och sorger" erhållit en rymlig plats. Väl har denna tidigt lifserfarna unga dam ofta under de gångna åren haft tillfälle att med vemod erinra sig "le temps jadis", men torde icke desto mindre redan börjat skynta "l'avenir", det framtidsperspektiv, som uttryckes i en till Mallas ära af en af de många

adoratörerna författad sång, bevarad, icke bland egna ungdomstroféer, utan funnen i en annan depôt af gamla papper.

I detta poem, hvars författare är ett blifvande statsråd akademist m. m.*, heter det bland annat:

„Nå väl! det till mitt öra hunnit
Det fröken Malla också funnit,
Att hon en gång bör synas blid
Och icke längre med förakt
Se Adams söner uti flockar
Med svarta eller blåa rockar
Som all sin vördnad henne bragt.

Cupido denna köld blott med ett löje ser
Och svär inom sig själf, att hon skall älska fler,
Att kärleksguden allt förmår
Den som det icke trott, en gång det röna få.
Det ödet är bestämdt för alla
Och ändå trotsas det af fröken Malla.

Vidare heter det:

Först lär han med en *Sköld* i hand
Satt edert hjärta uti *brand*, --
Uti en *Stolpe*, som man säger
Han sig förvandlat sedan lätt,
Och för att göra det komplett
Han utaf *Silfver* värdet äger. -- --

Hur förvandlingen försiggick och den lilla hjärteknipande Malla Montgomery blef en sedesam fru, hvars namn såsom sådan, sammansatt af de båda sistnämnda stafvelserna, skulle blifva nära lierad med de största inom vår litteratur, därom torde kommande memoardelar, som vi hoppas snart skola följa på denna första, ha mycket intressant att förtälja.

LOTTEN DAHLGREN.

Notiser.

Mrs Edward Gulick, Secretary to the Quinquennial Convention, 25 Victoria Street, Westminster, London S. W., lämnar upplysningar angående Internationella rösträttsalliansens möte den 26 april—1 maj i London.

Göteborgs F. K. P. R:s samhällskurs. Sista veckans föreläsningar ha hållits af d:r Lydia Wahlström, som föreläst öfver "Svensk kvinna inför svensk lag" samt "Kvinnans politiska och kommunala ställning." Den vid båda föreläsningarna fulltaliga publiken applåderade lifligt. Efter det sista föredragets slut frambar föreningens ordförande, fru Frigga Carlberg, föreningens tack till d:r Wahlström.

Fru Augusta Tønning från Ronneby började den 15:de mars en föredragsturné för att sprida upplysning om kvinnornas rösträttssträfvande och om möjligt bilda en del nya rösträttsföreningar, genom Gästrikland och Hälsingland, på uppdrag af "Gefleborgsförbundet". Turnén omfattar följande platser: Skutskär, Bomhus, Sandviken, Störvik (Norrundet), Ockelbo, Kilafors, Bergvik, Ljusne, Bollnäs, Ljusdal, Färila, Hybo, Hudiksvall, Iggesund och Torsåker.

* Grefve Axel Lagerbjelke, statsråd, skriftställare. En af de 18.

"När begreppen klarna". Med anledning af notisen om att fru Frigga Carlbergs rösträttspjäs med ofvanstående titel, som för närvarande är under inöfning i Falun, skulle ha undergått "en mindre retuschering" bedja vi få upplysa, att rätta förhållandet är att med författarinnans tillåtelse ett par nya scener blifvit inlagda i pjesen.

Barnens dags förening. Den 5 dennes konstituerades "Barnens dags förening" i Stockholm. I styrelsen invaldes professor F. von Schéele, fattigvårdsinspektören A. Lindblom, grefvinnan M. Taube, fruarna Hulda Cervin och Gulli Roosval, direktörerna Fr. Zethräus, Hugo Levin och Magnus Liljewalch, redaktör Beyron Carlsson, löjtnanterna E. Killander och Adolf Hamilton samt hr John Almqvist. Föreningen räknar för närvarande omkring 300 medlemmar.

Föreningsmeddelanden.

Kristianstads F. K. P. R. Lördagen den 6:te mars hade anordnats en s. k. "Skåneafon", hvarvid fru *Anna Söderström* från Malmö höll ett intressant och belysande föredrag om Skåne, dess natur och folk. Därefter föredrog doktorinnan *Anna Theorin* sången "Till Skåne", och efter supén berättade fru Söderström skånska bygdemåls-historier. Det angenäma samkvämet var besökt af ett femtiotal damer.

Den 25 Mars har föreningen anordnat en offentlig föreläsning af d:r *Lydia Wahlström*, i början af april hålles det ordinarie vårsammanträdet, och den 25 april talar direktör *Yngve Melander* öfver ämnet "Mannen och kvinnan".

Gefle F. K. P. R:s andra kurs i samhällslära tog sin början måndagen den 8:de mars, då fröken *Mathilda Staël v. Holstein* höll en synnerligen intressant och sakrik föreläsning om "Kvinnorna och årets grundlagsändringar".

Öfriga föreläsare i kursen blifva: *Skriftställaren E. H. Thörnberg* — "Vår utvandringsfråga och dess lösning". *Pastor O. Hedberg* — "Några synpunkter i den moderna arbetarerörelsen". *D:r M. Sterner* — "Social upplysning och sociala utvecklingstendenser". *D:r O. Tidström* — "Hvad och hur bör man läsa?". *Med. D:r R. v. Post* — "Egnahemsfrågan". *Redaktör K. M. Lindh* — "Från årets riksdag". Ännu en föreläsning kommer att hållas i st. f. "Den moderna fredsrörelsen", som *Fru E. Broome* af sjukdom blifvit förhindrad hålla.

Den nya kursen omfattas med lifligaste intresse af kvinnorna och räknar c:a 200 fast anslutna deltagare. Seriekort för hela kursen kostar två kr. och en kr. för mindre bemedlade samt för skolflickor.

Malmö F. K. P. R:s första sammanträde för året hölls torsdagen den 25 februari.

Inför en talrik och intresserad publik lämnade d:r *Sofia Holmgren* en liflig och medryckande skildring af centralstyrelsemötet i Örebro. Därefter redogjorde ordf., d:r *Malin Wester-Hallberg*, för Skåneförbundets årsmöte i Helsingborg samt lämnade en redogörelse för den af förbundet förmedlade föreläsningsverksamheten under året. Ordf. erinrade slutligen med några kraftiga ord om betydelsen för kvinnorna af riksdagsbeslutet d. 10 februari, hvarigenom kvinnan dels erhållit valbarhet till de flesta kommunala förtroendeposter och dels vunnit tillträde till vissa förut stängda befattningar i statens tjänst.

Till pressombud för Malmö F. K. P. R. utsåg mötet fru *Eva Hanzén*.

Efter förhandlingarnas slut vidtog ett angenämt samkväm, med blomstersmyckade tébord, vacker musik och lifliga privata diskussioner.

Köp Schweizer Siden!

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Ottoman, Liberty, Cotelé, Crêpe de Chine, Louisine, Taffetas, Mouseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 6 (Schweiz)

Sidentygs-Export — Kungl. Hoflev.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för 1/1, 2: 50 för 1/2 och 1: 25 för 1/4 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr nm.)

Exam. massös och sjukgymnast

önskar anställning.

Svar till "H." Ulricehamns Tidning.

Sjuksköterska med bästa betyg och rekom. önskar snarast plats. Vidare genom Örebro läns Sjuksköterskebyrå, Drottninggatan 15. Tel. 80.

Examinerad sjuksköterska, van vid husliga göromål, önskar plats för längre tid. Svar till "Medelålders", Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Rösträttslitteratur:

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelserna i Rösträttsfrågan 1905—1906.....	—: 50
" II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.)	6:—
" III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	—: 50
" IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	—: 10
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn.....	—: 10

Föreningens för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm flygblad:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	—: 05
" 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	—: 10
" 3, Hilma Borelius: Hvarför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigadt?.....	—: 10
" 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	—: 10
" 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten?	—: 05
" 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen	—: 10
" 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan ...	—: 15
" 8, Lydia Wahlström: Högerkvinorna och den nuvarande situationen	—: 05
Minneslista	—: 05
Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning.....	(—: 75)
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	—: 10
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen	—: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	—: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt. Svar till herr Adolf Hallgren	—: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt	—: 25
Karl M. Lind: Kvinnornas rösträttskraft	—:—

Ofvanstående flygblad och broschyrer kunna rekvideras från F. K. P. R:s i Stockholm expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen hvarje dag kl. 3—5 e. m. samt dessutom onsdagar kl. 7—8 e. m.

Vid rekvisition af minst 100 ex. af flygbladen nr:is 1—8 lämnas 25 proc. rabatt.

Ung elementarbildad flicka af god familj som genomgått Kindergartenseminarium, erhållit både sång och musikundervisning önskar plats, helst hos svensk familj i England, eller medfölja på utrikes resa; är villig hjälpa till med alla inom ett hem förekommande göromål. Lön önskvärd. Svar till A. H., Villa Stormbacken, Långedrag, Göteborg.

I hem på landet söker en ung bildad flicka plats som hjälp med alla inom ett hem förekommande göromål. Kunnig i sömnad. Svar till "Smäländska", under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Snabb maskinskrifverska och stenograf, kunnig i svensk, tysk och engelsk korresp., önskar genast anställning. 2 års praktik å större fabrikskontor. Svar afvaktas till "Stenograf", Gäfle, p. r.

Dam, med vana vid högläsning och med god handstil önskar ett par timmars sysselsättning hvarje e. m. hos äldre, sjuklig eller blind person. Svar till "5—7", Allm. tidningskont. Gust. Ad. torg.

På Herrstorp, naturskönt beläget vid sjö, 15 min. väg från **Ronneby**, emottagas 2:ne trädgårdselever. Kursen, 1 maj—1 nov., består i praktisk trädgårdsskötsel samt inläggning af grönsaker m. m. Pris 50 kr. i mån., deladt rum. Vidare genom brefskrifning med **Fru Augusta Tonning**.

Rodenstamska Slöjd- och Hushållsskolan
Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärarinne-kurs. Slöjdlärlarinne-kurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

KARLSKOGA PRAKTISKA SKOLA FÖR KVINNOR,

tidsenlig läroanstalt, börjar sin 17 lärokurs den 15 maj 1909. **Ämnen:** huslig ekonomi, sömnad, väfnad, konstslöjd, glansstrykning, bokföreläsning, realskolans läroämnen. Nytt läroverkshus. **Pr-skolan för män** öppnas 2 nov. **4,200 elever** besökt skolorna. Svar och prospekt mot porto. Adr.: **Karlskoga, Joh. Lindholm.**

**Deposition
&
Sparkassa**

4 1/2 %

**KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.**

LEDIGA PLATSER.

Lärarinneplats

I VÄSTERÅS.

Plats som lärarinna, hufvudsakligast i svenska språket, vid **Västerås högre Elementarläroverk för flickor** är ledig att tillträda den 1 juli. Begynnelselön: 1,500 kr.; dessutom bidrag till pensionsavgiften. Ansökan insändes till Rektor Th. af Billbergh före den 1 april.

Skolstyrelsen.

Två lärarinneplatser bli vid nästa läsårs början lediga vid Simrishamns Samskola.

Undervisningsämnen: kristendom, svenska, tyska, geografi och historia.

Lön 1,300 à 1,400 kr. beroende på kompetens.

Kompetens: helst högre lärarinneseminarium.

Ansökningshandlingar åtföljda af läkarebetyg insändas före den 25 mars till **Föreståndarinnan**.

HÖGRE

LÄRARINNESEMINARIET

vid

Stiftelsen Kjellbergska Flickskolan i Göteborg.

Seminariet omfattar 4 ett-åriga afdelningar. För inträde i **AFDELNINGEN I** fordras kunskaper motsvarande dem, som bibringas vid 8-klassig flickskola.

Studentkor kunna utan inträdesexamen vinna inträde i **AFDELNING III**.

Inträdesansökningar torde om möjligt insändas före den 15 instundande maj.

Närmare upplysningar meddelas af Seminariets föreståndarinna, adr. Södra Vägen 23. Prospekt sändes på begäran.

STYRELSEN.

Nord. A. B. 389 35

100-tals bitar randigt bomullstyg till förkläden, inneh. 2 met., äkta färg, ljus- eller mörkrandigt, erhålles till 73 öre, 10 bit. 7 kr. Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrog. 23 A, Stockholm.

HÖGRE ELEMENTARSKOLAN FÖR FLICKOR,

Hälsingborg.

Till ansökning ledig kungöres härmed en ordinarie lärarinnebeställning med undervisningsskyldighet, äfven på högre stadiet, i tyska, matematik och naturkunskap. Tjänsten tillträdes vid nästa läsårs början. Kompetens: Högre Lärarinneseminarium eller däremot svarande utbildning. Lön 1500 kr. jämte pensionsbidrag.

Ansökningar torde före den 30 mars tillställas

Doktor KNUT WINTZELL,
läroverkets rektor.

Vid Västerås Elementarläroverk för flickor

blir höstterminen 1909 plats ledig för lärarinna i **matematik** och **naturkunnighet** (äfven hälsolära.) Begynnelselönen 1,500 kr. Bidrag till pensionsavgiften. Ansökan insändes före den 1 April till Rektor Th. af Billbergh.

Styrelsen.

Vid Nyköpings Elementarläroverk för flickor

blifva höstterminen 1909 tvenne lärarinnebeställningar lediga, den ena med undervisningsskyldighet i historia, geografi och svenska, hufvudsakligen på högre stadiet samt svenska och historia på mellanstadiet. Ämnena kunna kombineras på annat sätt. Kompetens: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande. Läkarebetyg. Begynnelselön 1,450 kronor. Bidrag till pensionsavgift.

Ansökningar, ställda till läroverkets styrelse, insändas före den 21 mars.

Nyköping den 26 febr. 1909.

Styrelsen.

En bättre flicka, som önskar utbildning sig till sjuksköterska, men saknar medel, frågar härmed, om någon välbärgad fru eller fröken ville låna henne 800 kr. mot god borgen och ränta. Tacksamt emotseende svar till den sist dennes under adr. "Framtid" S. Gumælii Annonsbyrå Sthlm, f. v. b.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

I Sjukrum

är Salubrin ofta af oskattbart värde till att **neutralisera och oskadliggöra osunda och giftiga gaser**, till att **förekomma ömhet och liggsår** samt såsom ett **upptriskande och välgörande medel**.

Obs! Till behandling och läkning af liggsår bör Salubrin användas utspädd med minst två delar vatten. Undvik att behandla liggsår med sådana efterapningar, som äro uppblandade med gifter!

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af **STINA QUINT**, utkommer 1909 i sin adertonde årgång.

Ett rikt illustrerat nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

Ett kaffes arom

är till stor del beroende på konstruktionen af de maskiner, på hvilka det är rostadt. Ju bättre maskiner man använder vid rostningen, desto mera fullkomligt utvecklas aromen, under det alla ohälsosamma ämnen aflägsnas.

Karlbergs Specialblandning å 1: 50 pr kg.

består af flera ädla kaffesorter sammanblandade samt rostatas på nutidens förnämsta rostningsmaskin i eget förstklassigt rosteri.

OBS! Renaste smak, högsta arom samt mest omtyckta kaffe i marknaden. Till landsorten mot efterkräft.

K. W. Karlberg

Mäster-Samuelsgatan 10.

(hörnet af Norrlandsg.)

Kaffeaffär En gros et en Detail.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Pressen och nattarbetsförbudet.

De finska valen och kvinnorösträtten.

En seger för den kvinnliga rösträtten.

Inbjudan till deltagande i Internationella kvinnliga rösträttsalliansens fjärde möte.

Gefleborgsförbundets årsmöte.

Utlandet.

Nyare religiös litteratur. Af *Lydia Wahlström*.

En ung sjuttonhundredratals-societetsdam. Ur *Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer*. II. Af *Lotten Dahlgren*.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.